Pirkanmaan maakuntavalmistelun asiantuntijalausunto laista alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt asiantuntijalausuntoa asiasta HE 35/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys linjaa yhden merkittävän asiakokonaisuuden uusien maakuntien kannalta. Aluekehittäminen on tärkeä osa monialaisen maakunnan tehtäviä ja tasapainottaa maakuntien roolia soten ulkopuolelle. Samalla lakiehdotus mahdollistaa kasvupalvelujen, sote-palvelujen ja kuntien elinvoimapalvelujen tarkastelun kokonaisuutena. Uudessa maakunnassa erityisesti heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien palvelukokonaisuudet on mahdollista suunnitella ja toteuttaa kokonaisvaltaisesti asiakkaiden tarpeisiin perustuen. Tämä on suuri edistysaskel.

Lausun lakiehdotuksesta seuraavaa:

1) **Lakiehdotus mahdollistaa maakunnan vahvan järjestäjän roolin aluekehittämisessä ja kasvupalveluissa.** Maakunnalla on laaja velvollisuus palvelujen yhteensovittamisessa. Samoin ehdotus kuvaa hyvin tarpeet ja mahdollisuudet laajempaan elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn kehittämiseen maakunnassa yhteistyössä etenkin kaupunkien ja kuntien kanssa. **On järkevää, että ko. laissa ei säädetä kuntien tehtävistä, jotka kuuluvat kuntien yleisen toimivallan piiriin.** Lakiehdotuksessa ja sen perusteluissa on kuvattu menettelytavat, joilla maakunta ja kunnat voivat sopia aluekehittämisen kokonaisuudesta ja palvelujen tuottamisesta.
2) **Lakikokonaisuuden vaikutusten arviointia vaikeuttaa se, että sisältölaeista on vasta luonnokset ilman perusteluja käytettävissä.** Vaarana on, että etenkin kasvupalveluiden osalta sisältölait tulevat linjaamaan palvelujen järjestämistä ja tuottamista yksityiskohdissa eri suuntaan kuin kasvupalvelulain tarkoitus ja henki ovat.
3) Työllisyyden hoidossa on ollut useita pilotteja ja kokeiluja. Kokeilujen myötä on syntynyt turhaan kuva vastakkainasettelusta eri toimijoiden välillä. Kokeilujen tuloksia ja vaikuttavuutta tulee arvioida objektiivisesti. **Seuraavan vaiheen piloteissa tulee hyödyntää parhaita käytäntöjä ja oppeja kuitenkin niin, että kokeillaan tulevan järjestämismallin toimivuutta, yhteistyötä ja sopimuskäytäntöjä.**
4) Aluekehittäminen ja kasvupalvelut ovat maakuntien palveluiden ydintä. Niitä ei tule heikentää esim. uusilla keskusvirastoilla tai muilla vastaavilla järjestelyillä. **Maakuntien ja kuntien itsehallintoa tulee kunnioittaa ja vahvistaa, ei heikentää**.

5) Kasvupalveluissa markkinoiden lisääntyvä käyttö palvelujen tuotannossa on uusi asia**. Markkinat eivät ole kaikilta osin riittävän kehittyneet** vaan alkuvaiheessa maakuntien on tehtävä yhteistyötä markkinatoimijoiden kanssa markkinoiden kehittämiseksi. Siksi markkinoille siirtymiseen olisi hyvä soveltaa kohtuullisia siirtymäaikoja.
6) Lakiehdotuksen §12 on lisättävä **yhteistyösopimusten sopijaosapuoliin maakunta**, sillä se on useimmissa tapauksissa laissa mainittu toimenpiteiden rahoittamiseen osallistuva viranomainen. Pelkkä osallistuminen ei käytännössä ole turvannut maakunnan osallistumista.

Lakiehdotus antaa kokonaisuutena hyvän lähtökohdan uusien maakuntien toiminalle aluekehitysviranomaisena sekä kasvupalvelujen järjestäjänä. Maakunnille tulee olemaan haasteellista palvelujen yhteensovittaminen ja yhteistyö muiden aluekehityksessä mukana olevien organisaatioiden ja markkinoiden kanssa. Lakiehdotus antaa tähänkin riittävät mahdollisuudet.

Jukka Alasentie
Muutosjohtaja, maakuntauudistus
Pirkanmaan sote- ja maakuntauudistus
Pirkanmaan liitto
Kelloportinkatu 1 C, 4. krs
PL 1002, 33101 Tampere
Sähköposti: jukka.alasentie@pirkanmaa.fi
Gsm: +358 500 733 620
Twitter: @Pirkanmaa2019